

Dosarul nr. 2ra-368/21

Prima instanță: Judecătoria Orhei sediul Șoldănești (jud. E. Lavciuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

DECIZIE

2 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban și Întreprinderea Mixtă „Colinele de la Redi” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Stela Lefter

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari împotriva Întreprinderii Mixte „Colinele de la Redi” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea faptului existenței raporturilor de muncă și încasarea salariului, a penalității și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban și modificată hotărârea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești

constată:

La 9 iulie 2018, Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici, Gheorghe Velișco și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Colinele de la Redi” SRL cu încasarea salariului, a penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au invocat că la 20 septembrie 2004 ÎM „Colinele de la Redi” SRL a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat, principalul gen de activitate, încă de la înființare, a fost plantarea și recoltarea viței de vie pe o suprafață de 24 ha.

Din luna septembrie 2004, Lilian Palihovici, la rugămintea fondatorului și proprietarului întreprinderii, Alexander Kessel, a fost angajat în funcția de administrator pentru a avea grijă în special de lucrările ce țin de plantarea, îngrijirea și recoltarea viței de vie.

Astfel, conform contractului individual de muncă încheiat între reclamantul Lilian Palihovici și angajator, pe durată nedeterminată, salariul urma să-i fie plătit periodic și nu mai rar decât odată pe lună.

A comunicat reclamantul Lilian Palihovici că din luna septembrie 2004, împreună cu familia sa a avut grijă de plantația viței de vie, care se întinde pe o suprafață de 24 ha și aparține angajatorului ÎM „Colinele de la Redi” SRL.

Începând cu luna ianuarie 2016, ÎM „Colinele de la Redi” SRL a încetat să mai achite salariul conform înțelegerii contractuale, în sumă de 1 100 de lei pe lună, astfel că suma salariului neachitat din vina angajatorului constituie suma de 30 800 de lei.

A menționat Lilian Palihovici că la 26 octombrie 2017, a primit o scrisoare precum că a fost eliberat din funcția de administrator.

La fel, această decizie i-a fost comunicată verbal și de fondatorul majoritar, prin reprezentantul acestuia, Auzbi Gutiev, care i-a comunicat că noul administrator este numit Aurel Lopaci.

Însă, de facto, până la momentul de față, nu a fost radiat din funcția de administrator de la IP „Agenția Servicii Publice”, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept.

Mai mult ca atât, până în prezent nu i-a fost adusă la cunoștință decizia de eliberare din funcție, nefiindu-i eliberat nici carnetul de muncă.

Reclamantul Serghei Palihovici a fost angajat la ÎM „Colinele de la Redi” SRL din luna septembrie 2004, în funcția de agronom.

Conform contractului individual de muncă, încheiat cu angajatorul, pe durată nedeterminată, salariul urma să-i fie plătit periodic și nu mai rar decât odată pe lună.

Începând cu anul 2016, angajatorul nu-și îndeplinește obligațiunile sale în privința achitării salariului, cu toate că până în prezent a depus tot efortul pentru a îngriji de vița de vie și a avea o recoltă bună.

A precizat reclamantul Serghei Palihovici că, deși de nenumărate ori s-a adresat cu solicitarea de a achita salariul, pârâțul refuză să-i achite salariul, motivând că la moment întreprinderea nu are bani și în fiecare lună amână achitarea salariului.

Până la momentul de față, nimeni nu l-a informat pe Serghei Palihovici despre faptul că este eliberat din serviciu, iar un careva ordin de eliberare din serviciu nu a semnat, nefiindu-i eliberat nici carnetul de muncă.

Astfel, angajatorul urmează să-i achite restanța la salariu în mărime de 28 000 de lei neachitat pentru perioada 1 ianuarie 2016 - 1 mai 2018, conform înțelegerii contractuale în mărime de 1 000 de lei pe lună.

Reclamanta Efrosinia Palihovici a indicat că a fost angajată de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL din luna septembrie 2004, în funcția de contabil, unde principala activitate consta în ducerea evidenței instrumentelor, materialelor produselor necesare pentru recoltarea și prelucrarea viței de vie, care aparținea societății.

Conform contractului individual de muncă, încheiat cu angajatorul, pe durată nedeterminată, salariul urma să-i fie plătit periodic și nu mai rar decât odată pe lună, în sumă de 900 de lei.

A remarcat reclamanta Efrosinia Palihovici că începând cu anul 2016, angajatorul nu-și îndeplinește obligațiunile sale în privința achitării salariului, cu toate că până în prezent a îndeplinit fără abateri activitatea și sarcinile care i-au fost încredințate.

Deși, s-a adresat cu solicitarea de a-i fi achitat salariul, pârâtul a refuzat, motivând că la moment întreprinderea nu are bani, iar dâșii să mai aștepte că îl vor primi.

A mai specificat reclamanta Efrosinia Palihovici că nimeni nu a informat-o despre faptul eliberării din serviciu, iar un careva ordin de eliberare din serviciul nu a semnat, la fel cum nici carnetul de muncă nu i-a fost eliberat.

La fel, a evidențiat că recent, când s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale pentru a-i fi eliberat extrasul din cont, a constatat că, de fapt, ÎM „Colinele de la Redi” SRL a achitat pe numele ei contribuțiile sociale doar pentru anul 2014, în rest, nu a mai fost achitat nimic, deși dânsa până la momentul depunerii cererii a activat și a îndeplinit obligațiile de serviciu cu care a fost împuternicită.

Astfel, a considerat Efrosinia Palihovici că pârâtul urmează să-i achite restanța la salariu în suma de 25 200 de lei.

Reclamantul Valerii Rotari a invocat în cererea de chemare în judecată că a fost angajat de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL din 20 septembrie 2011, în funcția de paznic la plantația de viță de vie, cu un salariu lunar de 1 130 de lei, iar din 1 septembrie 2017, nu a primit salariul.

A comunicat că a lucrat fără să primească salariul pentru lunile septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie 2017, după care a refuzat să mai activeze, deoarece nu i-au fost aduse careva lemne de foc pentru perioadele de iarnă.

Până la moment, nu i-a fost adus la cunoștință că a fost eliberat din serviciu, mai mult ca atât, la solicitarea sa, adresată contabilei Marina Cozlovschi de a-i elibera contractul de muncă și carnetul de muncă, aceasta a refuzat.

Astfel, un ordin de eliberare din serviciul nu a semnat, nefiindu-i eliberat nici carnetul de muncă.

A considerat că angajatorul urmează să-i achite salariu restant pentru lunile septembrie - decembrie 2017 în mărime de 4 520 de lei, cât și suma de 4 520 de lei, pentru faptul că nu i-a fost eliberat carnetul de muncă.

Reclamantul Gheorghe Velișco a comunicat că a fost angajat de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL în funcția de paznic la plantația de viță de vie, cu un salariu lunar de 1 130 de lei, însă din luna septembrie până în luna decembrie 2017, nu a mai primit salariul, fapt pentru care a refuzat să mai activeze.

Mai mult ca atât, nici careva lemne de foc pentru perioade de iarnă nu i-au fost aduse.

A menționat reclamantul Gheorghe Velișco că un ordin de eliberare din serviciul nu a semnat, la fel nu i-a fost eliberat nici carnetul de muncă, fapt pentru care angajatorul urmează să-i achite salariul restant pentru lunile septembrie - decembrie 2017 în mărime de 4 520 de lei, cât și suma de 4 520 de lei, pentru faptul că nu i-a fost eliberat carnetul de muncă.

A considerat că responsabili pentru neachitarea salariului se fac proprietarul societății, Alexander Kessel, cât și contabilul șef Marina Cozlovschi, care, de fapt, gestionau ÎM „Colinele de la Redi” SRL.

Cu referire la contractele de muncă, au menționat reclamantii că, deși au fost semnate, acestea nu le-au fost eliberate, iar la solicitarea de a fi eliberate, le-a fost refuzat.

La fel, au evidențiat reclamantii că, conform art. 330 din Codul muncii, ÎM „Colinele de la Redi” SRL urmează ca, pe lângă salariul neachitat la timp, să mai achite și o penalitate de 0,3 % pe zi.

Întru soluționarea amiabilă a conflictului apărut, în adresa ÎM „Colinele de la Redi” SRL a fost expediată o cerere cu solicitarea achitării salariului și a prejudiciului material cauzat ca urmare a neachitării salariului din vina angajatorului, însă aceasta a fost lăsată fără examinare.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 9, 128, 45, 66, 151, 329, 330 din Codul muncii.

Au solicitat reclamanții admiterea acțiunii, încasarea din contul ÎM „Colinele de la Redi” SRL în beneficiul lui Lilian Palihovici a salariului neplătit în sumă de 30 800 de lei și a penalității în sumă de 39 114,90 de lei; în beneficiul lui Serghei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 28 000 de lei și a penalității în sumă de 35 559 de lei; în beneficiul Efrosiniei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 25 200 de lei și a penalității în sumă de 32 003,10 lei; în beneficiul lui Gheorghe Velișco a salariului neplătit în sumă de 9 040 de lei și a penalității în sumă de 3 193,38 de lei; în beneficiul lui Rotari Valerii a salariului neplătit în sumă de 9 040 de lei și a penalității în sumă de 3 193,38 de lei, precum și încasarea din contul ÎM „Colinele de la Redi” SRL a cheltuielilor pentru asistența juridică în mărimi de câte 2 000 de lei pentru fiecare reclamant, inclusiv și a altor cheltuieli aferente.

La data de 3 decembrie 2018, Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici, Gheorghe Velișco și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban, au depus cerere finală de concretizare a pretențiilor, prin care au solicitat constatarea faptului că între ÎM „Colinele de la Redi” SRL și Lilian Palihovici, Serghei Palihovici, Efrosinia Palihovici, Gheorghe Velișco, Valerii Rotari au existat raporturi de muncă până în luna decembrie 2017; încasarea din contul ÎM „Colinele de la Redi” SRL, în beneficiul lui Lilian Palihovici a salariului neplătit în sumă de 3 665,2 de euro și a penalității în sumă de 3 098,06 de euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii; în beneficiul lui Serghei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 4 331,2 de euro și a penalității în sumă de 5 332,90 de euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii, încasarea în beneficiul lui Efrosiniei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 4 331,2 de euro și a penalității în sumă de 5 332,09 euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii; încasarea în beneficiul lui Gheorghe Velișco a salariului neplătit în sumă de 16 950 de lei și a penalității în sumă de 5 501,97 de lei; încasarea în beneficiul lui Valerii Rotari a salariului neplătit în sumă de 16 950 de lei și a penalității în sumă de 5 501,97 de lei.

La 18 februarie 2019, Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici, Gheorghe Velișco și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban au depus cerere de mărire a cuantumului pretențiilor în acțiune referitor la plata suplimentară pentru fiecare zi de întârziere a câte 0,3 la sută din suma neplătită în termen, invocând că pe lângă salariul neplătit la timp și pentru faptul că nu le-au fost eliberate carnetele de muncă, pârâtul urmează să mai achite în beneficiul lor, potrivit art. 330 alin. (2) Codul muncii și 0,3 % pe zi din suma salariului sau a altor plăți neachitate, după cum urmează: în beneficiul lui Lilian Palihovici - 3 451,12 euro, în beneficiul lui Sergiu Palihovici - 5 921,13 euro, în beneficiul Efrosiniei Palihovici - 5 921,13 euro, în beneficiul lui Gheorghe Velișco - 6 626,06 lei și în beneficiul lui Valerii Rotari - 6 626,06 lei, sume calculate până la data de 17 februarie 2019.

Prin încheierea din 11 aprilie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, a fost admis renunțul reclamantului Gheorghe Velișco la pretenția sa din acțiunea civilă și încetat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui

Gheorghe Velișco, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban împotriva ÎM „Colinele de la Redi” SRL cu privire la încasarea salariului și a penalității.

Prin încheierea protocolară din 4 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, a fost respinsă cererea avocatului Sergiu Balaban privind anexarea unor înscrisuri la materialele cauzei.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, acțiunea a fost respinsă.

Au fost încasate în mod solidar din contul lui Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL cheltuielile de asistență juridică în sumă de 22 515 de lei.

Prin decizia din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban și a fost modificată hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică, prin micșorarea cuantumului sumei încasate de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL de la suma de 22 515 lei până la suma de 5 000 de lei.

În rest hotărârea primei instanțe și încheierea protocolară din 4 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești au fost menținute.

Au fost încasate în mod solidar din contul lui Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL cheltuielile de asistență juridică suportate în instanța de apel în sumă de 3 000 de lei.

La 6 ianuarie 2021, prin intermediul poștei electronice și ulterior la 11 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de recurs împotriva încheierii protocolare a primei instanței din 4 decembrie 2020 și pronunțarea în această parte a unei noi decizii de admitere a cererii de recurs.

În motivarea recursului au invocat că instanța de apel a aplicat din oficiu greșit, unui litigiu de muncă, art. 13 alin. (1) lit. a) și alin. (3) lit. a), art. 5 alin. (1) din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007 și art. 187 alin. (1) și alin. (3) lit. j) și k) din Codul fiscal, despre care nici nu s-a pomenit în motivarea hotărârii primei instanțe.

Și dimpotrivă, nu a aplicat unui litigiu de muncă prevederile imperative ale art. 58 alin. (3), 130 alin. (1) și 330 din Codul muncii, de altfel obligatorii potrivit art. 2 și 3 din Codul muncii, precum au fost invocate de către dânsii în cererea de apel și în acțiunea finală.

Au remarcat că instanța de apel, prin motivarea în fapt de la pag. 10 ultimul alineat, pag. 11 alineatele 3 și 4, pag. 12 alineatele 3 și 5 din decizie a dat o calificare în fapt incorectă raportului material litigios, or, prin declarațiile electronice depuse oficial de ÎM „Colinele de la Redi” SRL la IFS pe raionul Șoldănești privind salariul și alte plăți calculate (și nu efectuate, cum au indicat greșit instanțele) de către patron în folosul angajaților, dările de seamă lunare electronice depuse la IFS pe raionul Șoldănești, tabelele de pontaj - se atestă cu certitudine nu transferul către salariați a

sumelor, ci doar calcularea față de salariați a sumelor ce urmau a fi achitate și în raport cu care de facto au fost achitate impozitele și reținute oficial contribuțiile.

Respectiv, concluzia din decizie prin care instanța de apel a considerat că la caz ÎM „Colinele de la Redi” SRL a demonstrat faptul că și-a onorat întocmai obligațiile salariale față de Lilian Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în volum deplin, este una pur teoretică, nebazată pe un bon de plată, ordin de încasare, etc., care ar demonstra achitarea efectivă a salariului.

Cu privire la obiecțiile reprezentantului intimatului formulate asupra acțiunii lor și acceptate de instanțele de judecată ierarhic inferioare precum că dările de seamă întocmite de către Efrosinia Palihovici nu urmează a fi reținute ca documente contabile oficiale, deoarece nu au nicio ștampilă umedă a întreprinderii sau semnătură a unei persoane responsabile, au menționat recurenții că anume acestea sunt probe pertinente, care demonstrează faptul înțelegerii avute cu privire la mărimea salariului care urma a fi achitat familiei Palihovici, inclusiv demonstrează relațiile de muncă ale Efrosiniei Efrosinia.

Mai mult ca atât, aceste probe au fost anexate la referința sa de către intimat pentru a demonstra inițial chipurile achitării efectuate cu salariul de facto de 1 000 de lei, fiind acceptate și recunoscute de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL, iar la moment deja refuză să le recunoască, or, nu au atras atenția inițial că în aceste rapoarte este indicat salariul de facto primit de familia Palihovici de 500 de euro/9 650 de lei.

Aceste circumstanțe sunt esențiale pentru examinarea cauzei, adică faptul că dâșii nu au primit în genere salariul pentru perioada de 9 luni (adică nici cel oficial de 1 000 de lei) și că, cu adevărat, salariul primit era de 500 de euro/9 650 de lei, nu au fost combătute prin alte probe.

Inclusiv, nu a fost prezentată dovada dacă pentru aceste 9 luni, dâșii ar fi primit salariul.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au acceptat aceste probe, însă doar în sensul că sunt „ciorne” întocmite cu adevărat de Efrosinia Palihovici și care confirmă doar modul în care era dusă evidența și repartizarea banilor primiți de la cei trei asociați-fondatori ai entității din Moskova (Rusia) pentru întreținerea activității și care erau transmiși prin contabilul șef Marina Cozlovșcaia de la Chișinău, prin intermediul rutierelor, către Lilian Palihovici.

Însă nu au argumentat prin ce se infirmă poziția lor, reieșind din aceste dări de seamă, că nu au primit salariul pentru 9 luni și acest salariu era anume în mărime de 500 de euro/9 650 de lei lunar pentru întreaga familie Palihovici.

Cu referire la dezacordul cu decizia instanței de apel în partea respingerii cererii de recurs împotriva încheierii protocolare a primei instanței din 4 decembrie 2020, recurenții au menționat că la ședința din 11 februarie 2019, deja în faza examinării cauzei în fond, instanța de judecată în mod ilegal și abuziv, la faza procesuală de cereri și demersuri reglementată de art. 203 CPC, prin încheiere protocolară a admis cererea reprezentantului ÎM „Colinele de la Redi” SRL cu privire la anexarea înscrisurilor și audierea în calitate de martori a paznicului Ion Ivaneși și a contabilului șef Marina Cozlovșcaia.

Instanța nu a luat în considerație obiecțiile reprezentantului lor, avocatului Sergiu Balaban precum că admiterea eventuală a cererii ar contravine prevederilor art. 119/1 alin. (1) CPC și încheierii din 16 iulie 2018 a primei instanțe privind

pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, prin care a fost stabilit termenul de prezentare a probelor până la 1 octombrie 2018.

La 9 februarie 2021, ÎM „Colinele de la Redi” SRL, reprezentată de avocatul Stela Lefter, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea prin care a fost modificată hotărârea primei instanțe și menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului, în ceea ce privește încasarea cheltuielilor de judecată, a invocat că instanța de apel neîntemeiat a diminuat suma încasată de către prima instanță de la 22 515 de lei până la suma de 5 000 de lei.

Astfel, instanța de apel a subapreciat volumul de lucru îndeplinit de avocatul Stela Lefter ca reprezentat al ÎM „Colinele de la Redi” SRL, care are calitatea de pârât, nu a dat nicio apreciere faptului că oponentul avocatul Sergiu Balaban, încasând o sumă de 10 000 de lei de la clienții săi, pe parcursul cercetării judecătorești a tot modificat cerințele de trei ori, cerințele fiind în creștere.

Prin urmare, suma de 10 000 de lei primită de avocatul Sergiu Balaban a fost una „rezonabilă”, iar pentru asistență juridică acordată de avocatul Stela Lefter, de care a dat dovadă de un profesionalism adecvat pe cauză, aducând câștig de cauză clientului, în valoare de 15 293,38 de euro, instanța de apel a considerat că a fost suficient un onorariu de 5 000 de lei.

Instanța de apel nu a dat apreciere nici faptului că la dosar s-a operat cu multe documente contabile și înscrisuri, pe care avocatul Stela Lefter le-a cercetat minuțios pentru că asupra lor urma să se expună în fața instanței și să le dea apreciere clară vis-a-vis de pretențiile reclamantilor.

Prin diminuarea cheltuielilor de asistență juridică de la 22 515 lei până la 5 000 de lei, a remarcat că instanța a subestimat valoarea lucrului avocatului Stela Lefter prestat calificat.

Având în vedere prevederile art. 373 CPC, a invocat că în cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe înaintată de către avocatul Sergiu Balaban în interesul intimaților, nu a fost înaintat niciun dezacord cu hotărârea primei instanțe și nicio obiecție privitor la aspectul cuantumului încasat cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin urmare, instanța de apel a depășit limitele de judecare a apelului și a diminuat cheltuielile de asistență juridică de la 22 500 de lei la 5 000 de lei în mod arbitrar, din oficiu - fapt inadmisibil de legislația națională.

Totodată, a remarcat că acest aspect nici nu a fost pus în dezbateri de către avocatul Sergiu Balaban.

Astfel, instanța de apel nu a avut niciun temei de a modifica hotărârea primei instanțe.

La 29 ianuarie 2021, în adresa ÎM „Colinele de la Redi” SRL a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban, iar la 16 februarie 2021, în adresa lui Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari a fost expediată copia cererii de recurs depusă de ÎM „Colinele de la Redi” SRL, reprezentată de avocatul Stela Lefter, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele dosarului (f. d. 52, 67 vol. III), fiind recepționate de către

destinatari, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 72-76 vol. III).

Până la data stabilită pentru examinarea recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție nu au parvenit referințe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că la 28 decembrie 2020 copia deciziei recurate a fost expediată la adresa electronică a reprezentanților recurenților, avocatului Sergiu Balaban și avocatului Stela Lefter, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 29 vol. III)

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri la 6 ianuarie 2021 și respectiv, la 9 februarie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând decizia contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de ÎM „Colinele de la Redi” SRL, reprezentată de avocatul Stela Lefter, neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea cerinței cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, au solicitat constatarea faptului că între ÎM „Colinele de la Redi” SRL și Lilian Palihovici, Serghei Palihovici, Efrosinia Palihovici și Valerii Rotari au existat raporturi de muncă până în luna decembrie 2017; încasarea din contul ÎM „Colinele de la Redi” SRL în beneficiul lui Lilian Palihovici a salariului neplătit în sumă de 3 665,2 de euro și a penalității în sumă de 3 098,06 euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii; în beneficiul lui Serghei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 4 331,2 de euro și a penalității în sumă de 5 332,90 de euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii, încasarea în beneficiul Efrosiniei Palihovici a salariului neplătit în sumă de 4 331,2 de euro și a penalității în sumă de 5 332,09 euro, conform cursului BNM la data executării hotărârii; încasarea în beneficiul lui Valerii Rotari a salariului neplătit în sumă de 16 950 de lei și a penalității în sumă de 5 501,97 de lei, precum și încasarea din contul ÎM „Colinele de la Redi” SRL în beneficiul lor, potrivit art. 330 alin. (2) din Codul muncii, a 0,3 % pe zi din suma salariului sau a altor plăți neachitate, după cum urmează: în beneficiul lui Lilian Palihovici - 3 451,12 euro, în beneficiul lui Sergiu Palihovici - 5 921,13 euro, în beneficiul Efrosiniei Palihovici - 5 921,13 euro

și în beneficiul lui Valerii Rotari - 6 626,06 lei, sume calculate până la data de 17 februarie 2019.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, încasând în mod solidar de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL cheltuielile de asistență juridică în sumă de 22 515 lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, modificând hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului sumei încasate de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” Srl cheltuielile de asistență juridică de la 22 515 de lei până la 5 000 de lei.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recursuri, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 9 alin.(1) lit. d) din Codul muncii, conform cărora salariatul are dreptul la achitarea la timp și integrală a salariului, în corespundere cu calificarea sa, cu complexitatea, cantitatea și calitatea lucrului efectuat

Conform art. 10 alin. (2) lit. h) din Codul muncii, angajatorul este obligat să plătească integral salariul în termenele stabilite de prezentul cod, de contractul colectiv de muncă și de contractele individuale de muncă.

Conform art. 45 din Codul muncii, contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Art. 128 alin. (1) din Codul muncii prevede că salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

Conform art. 141 alin. (1)-(3) din Codul muncii, salariul se plătește în monedă națională. Cu acordul scris al salariatului, se permite plata salariului prin instituțiile bancare sau oficiile poștale, cu achitarea serviciilor respective din contul angajatorului. Modul de plată a salariului prin instituțiile bancare sau oficiile poștale se stabilește de Guvern, în comun cu Banca Națională a Moldovei. Plata salariului în natură este interzisă.

Conform art. 106 din Codul muncii, angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit, evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare.

Conform art. 330 din Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de : a) refuz

neîntemeiat de angajare; b) eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă; c) staționare a unității din vina angajatorului, cu excepția perioadei șomajului tehnic (art.80); d) reținere a eliberării carnetului de muncă; e) reținere a plății salariului; f) reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu; g) răspândire, prin orice mijloace (de informare în masă, referințe scrise etc.), a informațiilor calomnioase despre salariat; h) neîndeplinire în termen a hotărârii organului competent de jurisdicție a muncii care a soluționat un litigiu (conflict) având ca obiect privarea de posibilitatea de a munci. În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123,124,127,139,186, art.225 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Din materialele dosarului rezultă că începând cu 26 aprilie 2018 administrator al ÎM „Colinele de la Redi” a fost numit Aurel Lopaci (f. d. 17, vol. I, 1-4, vol. II).

Conform extrasului din cont eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale pe numele lui Lilian Palihovici, ultimul a activat în funcția de administrator al ÎM „Colinele de la Redi” SRL în perioada 01 ianuarie 2016-31 octombrie 2017, fiindu-i achitat salariul în mărime de 23 850 de lei (f. d. 34, 35, vol. I).

Serghei Palihovici a activat în funcția de agronom la ÎM „Colinele de la Redi” SRL în perioada 01 ianuarie 2016-31 decembrie 2017, fiindu-i achitat salariul în mărime de 24 000 de lei (f. d. 32, 33, vol. I).

Efrosinia Palihovici a activat în funcția de contabil la ÎM „Colinele de la Redi” SRL în perioada 01 ianuarie 2014-31 decembrie 2014, fiindu-i achitat salariul în mărime de 11 364,77 de lei (f. d. 30, 31, vol. I).

Totodată, din înscrisul menționat rezultă că Efrosinia Palihovici a întrerupt raporturile de muncă cu ÎM „Colinele de la Redi” SRL la data de 31 decembrie 2014, activând în continuare neoficial din declarațiile ultimei.

Conform extrasului din cont eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Valerii Rotari a activat în cadrul ÎM „Colinele de la Redi” SRL în funcția de paznic, iar pentru perioada 01 ianuarie 2016-31 decembrie 2017 a încasat plățile salariale în mărime de 26 514,75 de lei (f. d. 26, 27, vol. I).

Mai mult, faptul că ÎM „Colinele de la Redi” SRL, în calitate de angajator, și-a onorat integral obligațiile față de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari privind achitarea plăților salariale se confirmă și prin declarația electronică depusă de ÎM „Colinele de la Redi” SRL la Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Șoldănești, privind salariul și alte plăți efectuate de către patron în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți pentru perioada fiscală A/2016 forma IALS14 primită la Serviciul Fiscal de Stat cu numărul EDO6693B9S la data de 25 ianuarie 2017, din care se atestă cu certitudine transferul către Lilian Palihovici a sumei de 13 200 de lei, către Sergiu Palihovici a sumei de 12 000 de lei, către Valerii Rotari a sumei de 12 780 de lei, adică sumele date coincid întocmai sumelor, conform contractelor, stabilite dintre angajator și salariați (f. d.89, vol. I).

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că Efrosinia Palihovici nu figurează în declarația electronică pentru perioada 2016-2017, dat fiind faptul că ultima a activat în funcția de contabil la ÎM „Colinele de la Redi” SRL până la 31 decembrie 2014, iar la cererea sa personală, Efrosinia Palihovici a întrerupt

raporturile de muncă cu această întreprindere la data de 31 decembrie 2014, demisionând din funcția deținută, fapt confirmat și prin extrasul din cont nr. 88 eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale (f. d. 30, 31, vol. I), respectiv, ultima nu a fost inclusă nici în actele contabile ale ÎM „Colinele de la Redi” SRL.

Mai mult ca atât, Efrosinia Palihovici, în cadrul ședinței de judecată a primei instanțe, a declarat că din anul 2010 are statut de pensionar, iar în anul 2014 s-a eliberat oficial de la întreprindere, dar a continuat să activeze până la finele anului 2017 neoficial.

Totodată, achitarea lunară a plăților salariale ale angajaților Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari pentru 2016 se atestă și prin dările de seamă lunare electronice depuse la Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Șoldănești, iar sumele reflectate în aceste declarații îndreptate spre plată coincid întocmai cu sumele indicate în tabelele de pontaj și în extrasele privind salariul îndreptat spre plată (f. d. 90-135, vol. I).

La actele cauzei au fost anexate și tabelele de pontaj, din care se atestă tabelarea recurențelor care coincid într-un tot cu perioada achitării plăților salariale.

La caz, se mai reține că, în virtutea funcției deținute, anume în atribuțiile lui Lilian Palihovici intra obligația de a duce evidența timpului de muncă, în conformitate cu art. 106 din Codul muncii,

Conform explicațiilor lui Lilian Palihovici date în cadrul ședințelor de judecată ale primei instanțe, acesta a explicat că i se transmiteau mape cu acte ce le semna acasă. Erau ordine de plată, dispoziții, contracte și alte acte ce erau de semnat de administrator, fiind obligat să semneze acte ce erau transmise către contabilul-șef Marina Cozlovschi.

Conform art. 13 alin. (1) lit. a) și (3) din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine conducerii (organului executiv) - în entitatea cu răspundere limitată. Persoanele specificate la alin.(1) au dreptul să numească și să elibereze din funcție contabilul-șef în baza contractului individual de muncă, în conformitate cu prevederile Codului muncii.

Conform art. 5 alin. (1) din Legea enunțată, datele contabile ajustate în conformitate cu prevederile Codului fiscal servesc drept bază pentru întocmirea declarațiilor fiscale.

Art. 187 alin. (1) alin. (3) lit. j) și k) din Codul fiscal (în redacția legii în vigoare la momentul apariției litigiului) prevede că în cazurile prevăzute de legislația fiscală, contribuabilul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau de taxă. Darea de seamă fiscală, de regulă, trebuie să conțină: j) pentru darea de seamă pe suport de hârtie – semnătura, autenticată cu ștampilă, a persoanelor responsabile (conducătorul și contabilul-șef) ale contribuabilului sau semnătura contribuabilului (a reprezentantului acestuia); k) pentru darea de seamă în format electronic – semnătura electronică, aplicată în modul stabilit de Guvern, sau semnătura electronică de autentificare, aplicată în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, a persoanelor menționate la lit. j).

Reieșind din normele respective, precum și circumstanțele cauzei constatate, se exclude orice dubiu privitor la faptul că Lilian Palihovici, în funcția de administrator, nu cunoștea despre conținutul declarațiilor depuse de contabilul șef Marina Cozlovschi la Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Șoldănești cu privire la

plățile salariale efectuate angajaților ÎM „Colinele de la Redi” SRL, inclusiv și în privința salariului achitat lui Lilian Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, or, este inadmisibilă autorizarea de către administrator a depunerii unei declarații de către contabil, ce nu corespunde realității, acest fapt fiind generator de răspundere în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Respectiv, contabilul este în imposibilitate de a depune careva dări de seamă fiscale în condițiile în care acestea nu sunt contrasemnate de către administrator. Acest fapt se poate reține și din depunerea declarației fiscale de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL pentru perioada anului 2017, abia la data de 04 mai 2018, după ce a fost investit în funcție noul administrator al societății, Aurel Lopaci, or, Lilian Palihovici din data de 31 octombrie 2017 efectiv nu mai exercita funcția de administrator.

Cu referire la perioada anului 2017, s-a constatat că angajatorul ÎM „Colinele de la Redi” SRL și-a onorat obligația de plată față de salariați, ceea ce rezultă din declarația electronică depusă de ÎM „Colinele de la Redi” SRL la DDF Șoldănești, privind salariul și alte plăți efectuate de către patron în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți pentru perioada fiscală A/2017 forma IALS14 primită la Serviciul Fiscal de Stat cu numărul EDO8155033 la data de 04 mai 2018, din care se atestă cu certitudine transferul către Lilian Palihovici a sumei de 11 750 de lei (pentru 10 luni), către Sergiu Palihovici a sumei de 12 000 de lei (pentru 12 luni), către Valerii Rotari a sumei de 13 604,75 de lei (pentru 12 luni), adică sumele date coincid întocmai sumelor conform contractelor stabilite dintre angajator și salariați.

Mai mult, aceleași sume sunt reflectate și în dările de seamă lunare electronice depuse la Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Șoldănești (ulterior DDF Șoldănești), care coincid cu sumele indicate în tabelele de pontaj și în extrasele privind salariul îndreptat spre plată (f. d. 136-186 vol. I).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au concluzionat că la caz, ÎM „Colinele de la Redi” SRL a demonstrat faptul că și-a onorat întocmai obligațiile salariale față de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în volum deplin.

Cu referire la pretențiile recurenților-reclamanti cu privire la încasarea în beneficiul lui Lilian Palihovici a sumei de 3 451,12 euro, în beneficiul lui Sergiu Palihovici a sumei de 5 921,13 euro, în beneficiul Efrosiniei Palihovici a sumei de 5 921,13 euro, în calitate de plăți salariale neoficiale, instanțele judecătorești corect le-au apreciat ca fiind neîntemeiate, care nu au la bază niciun temei legal, precum și niciun înscris pertinent în acest sens.

Or, așa-zisele dări de seamă semnate de către Efrosinia Palihovici, care în acea perioadă (anii 2016-2017), nu era în raporturi de muncă cu ÎM „Colinele de la Redi” SRL (f. d. 68-86 vol. I), nu sunt confirmate de societatea intimată prin aplicarea ștampilei și nu atestă plățile salariale reale care au fost transferate la caz, fiind cert că achitățile reale au fost indicate în dările de seamă lunare și anuale ale ÎM „Colinele de la Redi” SRL.

Drept urmare, și susținerea recurenților au invocat că între părți ar fi existat un contract individual de muncă cu asociații întreprinderii întocmit în formă verbală, în care quantumul salariului pentru familia Palihovici era în mărime de 500 de euro/lunar.

De altfel, se mai reține că în cazul în care recurenții au constatat faptul că drepturile salariale le-au fost încălcate, ultimii urmau să sesizeze Inspectoratul de Stat al Muncii în legătură cu pretinsele acțiuni ilicite ale intimatului, ceea ce nu au făcut.

Totodată, recurenții nu au putut justifica în ce temei urmează a le fi achitate plățile salariale neoficiale în euro, or, acestea sunt bazate pe niște înscrisuri prezentate de către Efrosinia Palihovici întocmite în mod unilateral, pentru o perioadă în care ultima nici nu era angajată în cadrul ÎM „Colinele de la Redi” SRL, astfel, la caz nu pot fi aplicabile nici prevederile art. 330 din Codul muncii.

Mai mult că aceste declarații contravin întru totul și cadrului legal aplicabil, or art. 141 alin. (1) Codul muncii stabilește că salariul se plătește în monedă națională.

Cu referire la pretențiile recurenților Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban cu privire la reținerea carnetelor de muncă de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect le-a apreciat ca fiind neîntemeiate. Or, la caz, funcția de administrator al societății a fost îndeplinită de către Lilian Palihovici, în atribuțiile funcționale a căruia intra inclusiv și păstrarea carnetelor de muncă ale angajaților, astfel, ultimul nu a prezentat probe precum că odată cu încetarea activității sale în cadrul societății a transmis recurentului-intimat carnetele de muncă ale angajaților.

Distinct de cele menționate, deși orice entitate juridică fie publică sau privată deține un registrul de evidență a carnetelor de muncă, această circumstanță nu a fost probată, iar Lilian Palihovici, care a activat ca administrator la ÎM „Colinele de la Redi”, nu a putut explica despre modul de evidență și păstrare a carnetelor de muncă.

Mai mult, Marina Cozlovschi, fiind audiată în calitate de martor, a declarat că carnetele de muncă nu se păstrau la ea, iar martorul Ivan Ivanesi a declarat că odată cu angajarea sa în calitate de paznic la întreprindere, nu i-a fost solicitat carnetul de muncă.

Totodată, Efrosinia Palihovici a declarat că, carnetul său de muncă posibil este acasă. Alte înscrisuri, care ar confirma că carnetele de muncă se află la intimat, recurenții nu au prezentat.

Cu referire la pretențiile recurenților cu privire la constatarea faptului că între ÎM „Colinele de la Redi” SRL și Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari au existat raporturi de muncă până în luna decembrie 2017, instanțele judecătorești corect le-au apreciat ca fiind lipsite de temei.

Din materialele dosarului rezultă că atât în extrasele de la Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și în declarațiile contabile, recurenții figurează în calitate de angajați ai ÎM „Colinele de la Redi” SRL până la data de 31 decembrie 2017, ultimilor fiindu-le calculat și salariul pentru perioada respectivă, de asemenea, sunt anexate și tabelele de pontaj, iar în acest sens, în conformitate cu art. 123 alin.(6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că constatarea faptului solicitat de recurenți, de existență a raporturilor de muncă între ei și intimat, va putea avea șanse de succes doar atunci când persoana nu are posibilitatea de a restabili faptul dat, iar constatarea

faptului dat nu este legat de soluționarea unui litigiu de drept. Instanța judecătorească poate constata un fapt juridic în condițiile când acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiționarului, iar persoana nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită.

Astfel, cu referire la solicitarea privind constatarea faptului juridic de existență a raporturilor de muncă între recurenți și ÎM „Colinele de la Redi” SRL până în luna decembrie 2017, instanța de recurs constată că la materialele cauzei sunt anexate acte ce atestă achitarea salariului pentru anul 2017, respectiv decede constatarea faptului dat pe cale judecătorească.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești temeinic și legal au respins acțiunea, iar reprezentantul recurenților-reclamanți nu a invocat niciun argument, ce ar răsturna concluzia instanțelor judecătorești.

Pe de altă parte, instanța de recurs consideră că instanțele judecătorești greșit au încasat de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL cheltuielile de asistență juridică.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 353 Codul muncii, care stipulează că salariații sau reprezentanții acestora care se adresează în instanțele de judecată cu cereri de soluționare a litigiilor și conflictelor ce decurg din raporturile prevăzute la art. 348 (inclusiv pentru a ataca hotărârile și deciziile judecătorești privind litigiile și conflictele vizate) sunt scutiți de plata cheltuielilor judiciare (a taxei de stat și a cheltuielilor legate de judecarea cauzei).

În conformitate cu art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 90 lit. i) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistență juridică.

Așadar, distinct de aceste dispoziții legale, la caz, reieșind din obiectul acțiunii ce constituie litigiu individual de muncă, instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au încasat de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari în beneficiul ÎM „Colinele de la Redi” SRL cheltuielile ce judecată ce țin de acordarea asistenței juridice.

Drept urmare, aceste constatări resping, ca lipsite de suport, argumentele recursului depus de către ÎM „Colinele de la Redi” SRL în sensul că instanța de apel neîntemeiat a redus cheltuielile de judecată suportate de întreprindere la judecarea prezentei cauze, și care urmează a fi încasate integral de la Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de ÎM „Colinele de la Redi” SRL, reprezentată de avocatul Stela Lefter, de a admite recursul declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică și de a pronunța în această parte o nouă hotărâre, prin care cerința înaintată de ÎM „Colinele de la Redi” SRL cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică de respins, în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „Colinele de la Redi” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Stela Lefter.

Se admite recursul declarat de Lilian Palihovici, Efrosinia Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari, reprezentați de avocatul Sergiu Balaban.

Se casează în parte decizia din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei sediul Șoldănești, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată lui Lilian Palihovici, Efrosiniei Palihovici, Sergiu Palihovici și Valerii Rotari împotriva Întreprinderii Mixte „Colinele de la Redi” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea faptului existenței raporturilor de muncă și încasarea salariului, a penalității și a cheltuielilor de judecată, și anume în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică și de a pronunța în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cerința înaintată de Întreprinderea Mixtă „Colinele de la Redi” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În rest decizia din 18 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei sediul Șoldănești se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic